

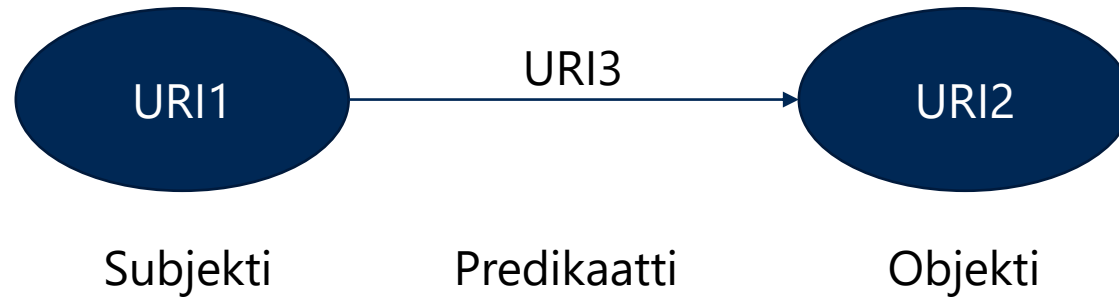
Linkitetty kirjastodata

Matias Frosterus ja Marja-Liisa Seppälä

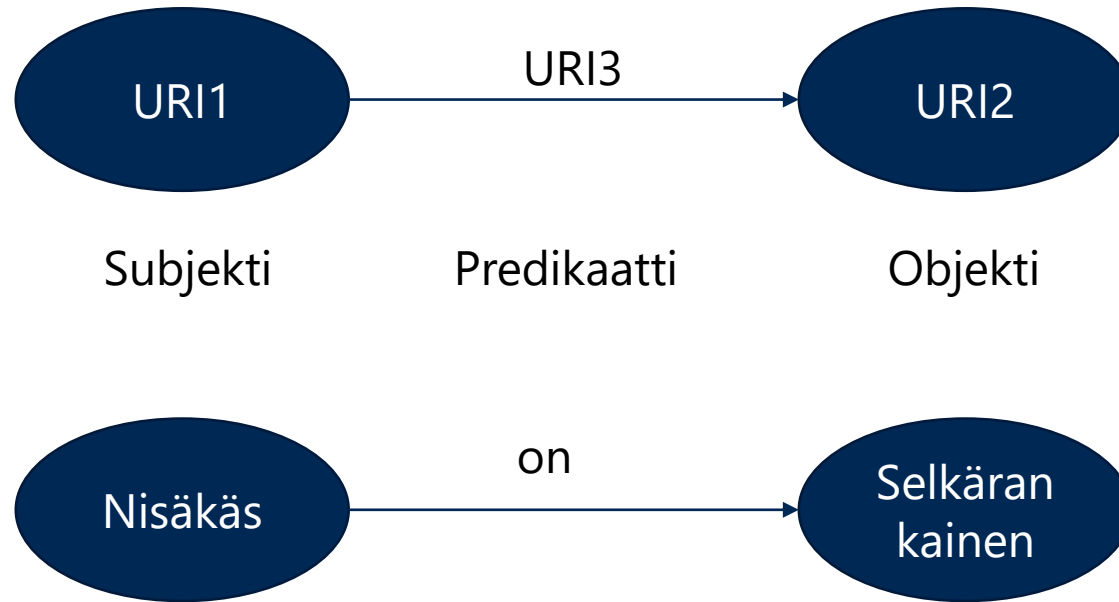
Tavoite: siirtyminen uuteen tietomalliin 20-luvun aikana

- Tavoitteena Suomen kirjastokentän siirtyminen uuteen linkitetyn datan tietomalliin
  - BIBFRAME, mutta sovitettuna omiin tarpeisiimme
- Linkitetty data tarkoittaa dataa, jolla on koneluettavia suhteita muuhun dataan
  - Toiminnalliset tunnisteet
  - RDF (Resource Description Framework – W3C:n standardi metatiedon esittämiseen)
  - Ontologiat ja sanastot
  - Entiteetti-relaatio-mallin mukaan tehtyjä kuvailuja

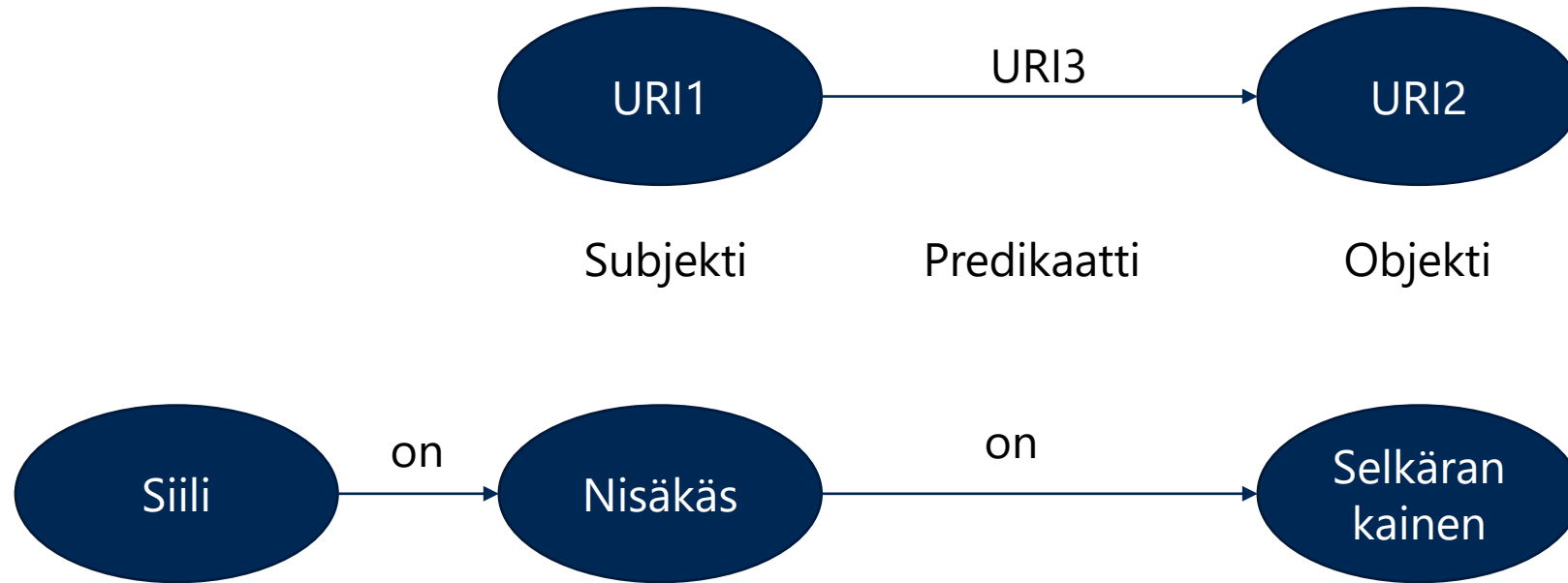
Linkitetty data

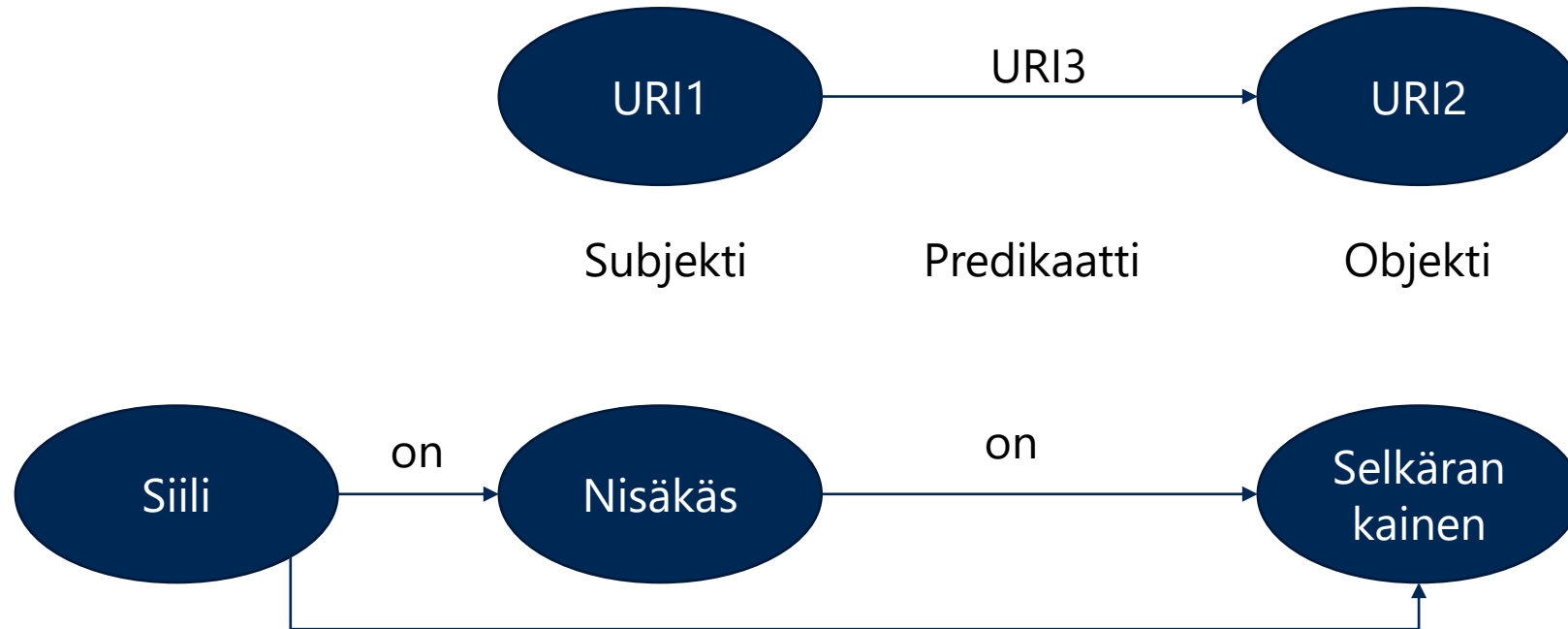
Linkitetty data

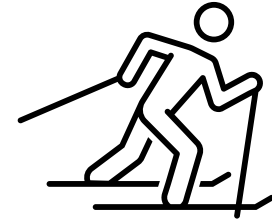
Linkitetty data

Linkitetty data

Kirjastojen linkitetyn datan jatkumo

Melinda

RDA:n
käyttöönotto

Tunnisteet

YSasta
YSOon

Uudistuva
RDA

Melindan
uusi alusta

Ontologiat

BIBFRAME

Teokset ja
ekspressiot

Linkitetty data kirjastojen näkökulmasta

- Metatiedon uudelleenkäyttöarvo nousee
  - Erityisesti kirjastosektorin ulkopuolella
- Rikastusmahdollisuudet paranevat
  - Esimerkiksi tutkimusdataan linkittäminen
- Linkittäminen primäärituotannon rinnalle - kuvailutyön säästö
  - Helpottaa kuvailutyötä esimerkiksi teostietueiden käyttöönoton kautta
- Edistää RDA-kuvailusäännön monipuolista hyödyntämistä
- Puoliautomaattisten menetelmien hyödyntäminen
- Tiedonhaun uudet mahdollisuudet asiakkaan näkökulmasta

Linkitetty kirjastodata -projekti

- Linkitetty kirjastodata -projekti valmistelea ja auttaa Kansalliskirjaston ja osin koko suomalaisen kirjastosektorin siirtymää linkitettyyn kirjastodataan bibliografisen kuvailun osalta.
  - 2022-2024
  - Kaksi sisältöasiantuntijaa, kaksi teknistä asiantuntijaa, projektipäällikkö
- Tiivis yhteistyö Melindan alustanvaihtoon liittyen
- Keskeisimmät tavoitteet: BIBFRAME-tietomalli, teos- ja ekspressiotasojen määrittely, konversiosäännöt, linkitetyn datan koulutukset, Metatietosanaston tekninen kehitys

Linkitetty kirjastodata -projekti, vuosi 2022

- Projektin käynnistäminen
- BIBFRAME-tietomallin kehittäminen
  - Miten MARC-muotoinen datamme muuntuu BIBFRAMEen?
  - Mitä kansallisia ratkaisuja pitää luoda perus-BIBFRAMEen rinnalle?
- Metatietosanaston rooli ja visio
  - Ylläpidon työkalujen kehittäminen

Yhteys RDA-kuvailustandardiin

- Linkitetyn datan tietomalli mahdollistaa RDA:n rakennetta lähempänä olevan kuvailun
  - RDA:n ominaisuuksia, sanastoja ja tunnisteita voidaan hyödyntää paremmin
  - Kuvailuprosessi suoraviivaistuu
- RDA antaa linkitetyn kirjastodatan tuotantoon määrittäviä ja tavoitteita
  - RDA varmistaa, että kuvailevaa metatietoa tuotetaan palvelemaan tiedonhakuja yhä monipuolisemmin
  - RDA ylläpitää metatiedon laatua siirryttäessä tietomallista toiseen ja laajennettaessa kuvailuyhteistyötä muiden kuin kirjastojen kanssa

Yhteys Melindaan ja sen alustanvaihtoon

- Uuden alustan pitää tukea uutta tietomallia
- Konversio uuteen tietomalliin
- Tunnisteiden käytön pitää olla helppoa
- Sanastointegraatiot
- Kuvailijan käyttöliittymän olisi hyvä olla kuvailuprosessia tukeva (ohjeistusten integrointi) ja räätälöitävissä

sujuvat arjen prosessit

Kuvailuyhteistyön lisääntyminen linkitetyn datan myötä

- Tavoitteena laajempi kuvailuyhteistyö
  - Kansalliskirjaston Metatietovisio
    - <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-5905-2>
    - <https://tietolinja.kansalliskirjasto.fi/2021-1/2101-metadatavisio/>
  - Kansalliskirjaston Kuvailupolitiikka 2021-2030
    - <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-7470-3>
    - <https://tietolinja.kansalliskirjasto.fi/2021-2/2102-kuvailupolitiikka/>
- Linkitetty data tukee suuntausta keskitettyihin kuvailuratkaisuihin/metatietovarantoihin ja hajautettuun tuotantoprosessiin

www.kansalliskirjasto.fi